

GORENJEV

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročila, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Nekaj o biri.

Prav redkokdaj se govori v javnosti o tej srednjeveški razvadi. Pač pa ponekod tembolj vrta farovski sveder ubogo kmetško prebivalstvo.

Stari ljudje med nami se še spominjajo, tlake in desetine. — Tlačaniti so morali graščakom, ki so jih za njihovo delo zmerjali in pretepali. Dajati so morali desetino graščaku in duhovščini. — Gospôda se ni brigala, ali je ostalo kmetu dovolj pridelka za preživetje, da je le imela sama polne kašte rmenne pšenice. — Država je bila močna dovolj, da je odpravila tlako in desetino proti mali odkupnini. — Kmet se je oddahnil, — postal je človek. Prej je bil tem graščakom samo delavna živina. — Pa popolnoma se ni mogel oddahnuti, — kajti desetina nasproti duhovščini se ni odpravila povsod, ampak je ostala v obliki bire.

Kakor nekdanj, hodijo še danes župnik in kaplan ter mežnar od kmečke hiše do bajte, ne izpuste nobene in vzamejo vse, kar se jim „prostovoljno“ da: pšenico, rž, maslo, meso, predivo, vse, kar kmečka hiša in kočarska bajta zmore. Ni zadosti, da imajo cerkve lepe vno-grade in rodovitna polja ter bogate gozdove, ni zadosti, da uživa duhovščina navadno najlepša in največja posestva v fari ter dobiva plačo od države; ni zadosti, da nima za nikogar drugega, ne za ženo in ne za otroke skrbeti, ampak samo za sebe; ni zadosti, da se duhovniki ob teh dohodkih bogatijo, mora se še vzdrževati eden najkrivičnejših davkov, kar jih pozna sedanja doba — bira.

Krivičnost tega davka obstoji v tem, da je naložen samo kmečkemu stanu. Delavec, meščan, obrtnik ne dajeta bire — poslužujeta se pa duhovnika ravnotako, kakor kmet in kočar ali bajtar. Ali ni pravica za vse enaka?

Krivičnost bire obstoji v neenaki razdelitvi dajatev. Razdelitev je iz starih časov. Med tem so se posestva izpremenila, ena povečala, druga razkosala ali zmanjšala. Bira je ostala ista in se ni izpremenila. — Tako se prigodi, da mora kočar mnogokrat več dajati kakor veliki kmet.

Krivičnost bire obstoji v tem, da se nič ne ozira na dobro ali slabo letino.

Omenimo naj tukaj, da se kmetije dandanes zelo kosajo in kaj rado se prigodi, da biro vržejo na hišo, katera mnogokrat ostane brez zemljišča; kupci zemljišč so pa prosti bire, ako se ni to posebno določilo v dotičnih kupnih pogodbah. Ni li to skrajno krivično?

Vsak pravični mož mora biti za to, da se ta krivica, katero trpe naši kmetje in kočarji stotletja in desetletja že vendar enkrat odpravi.

Bira ne sodi v sedanji čas, je preostanek starih časov tlačanstva in desetine. Za duhovnika, ki je količkaj rahločuten, mora biti pobiranje bire nekaj sramotnega in ponižujočega.

In res! Prosvitljeno leto 1848 je dalo prvi pogon za odkup bire. V točki 2. cesarskega patenta z dne 7. septembra 1848 je namreč odredil cesar Ferdinand I. tole: „Zemljišča se morajo razbremeniti“. S patentom dne 4. marca 1849 se je sicer izreklo, da še niso odpravljeni davki v naturalijah, ki se dajejo cerkvam in župniščem, vendar pa se je izrecno odredilo, da se morejo tudi ti davki odkupiti. — Odkup teh davkov v domačih pridelkih se je pozneje tudi na temelju posebnih deželnih zakonov pričel in deloma tudi popolnoma izvršil.

Kdor se hoče kaj več poučiti o tem srednjeveškem preostanku, naj si kupi brošurico „Več luči“, 4. snopič, ki stane le 30 v in se dobiva v naši tiskarni in v nekaterih knjigarnah.

Kmetijsko društvo na Dolenji Dobravi.

v Poljanski dolini nad Škofjo Loko.

Kratek popis lumparij in goljufij, ki so jih uganjali v tej zadrugi različni nepoštenjakoviči.

V.

Presenečenje.

Vsakdo je bil zagotovljen, da bo sklep občnega zbora o konkurzu obveljal. Kako so se pa ljudje čudili, ko so dva dni po občnem zboru našli zadrugo zopet odprto. Dobro, da je bil delaven dan, sicer bi bili vse razbili in razmetali po zadrugi!

Pelc je dne 1. avgusta 1905 sklical načelstvo in nadzorstvo k skupni seji in govoril nekako takole:

Možje! Pooblaščen sem od «Zadružne zveze», nuditi vam vse mogoče ugodnosti, če preprečite konkurz. Znano vam je zadružno stanje. — Aktiva namreč obtoje iz: gotovine v blagajni 1518 K 01 h, vrednosti blaga 16.098 K 73 h, terjatev na blagu pri članih 6534 K 55 h, terjatev na blagu pri nečlanih 1309 K 30 h, inventarja premičnih 664 K 10 h, terjatve na zadolžnico 6053 K 29 h, deleža pri «Zadružni zvezi» 200 K ter iz deleža pri «Posojilnici in hranilnici» v Poljanah 2 K. Zadružnega premoženja je torej skupaj 32.379 K 98 h. — Pasiva so pa sledeča: deleži 869 K 50 h, izposojila 10.400 K, dolg na blagu 23.641 K 18 h, rezervni zaklad 119 K 28 h. Vseh dolgov je torej 35.129 K 56 h. — Potemtakem znaša primankljaj 2676 K 98 h. — «Zadružna zveza» je pripravljena trpeti 1680 K tega dolga in ker znaša rezervni zaklad 119 K 28 h, je še nepokrite izgube 877 K 70 h. Če ta primankljaj pokrijete, pa je vse v redu. «Zadružna zveza» sprejme potem vse društvene terjatve, blago in splošno vse društveno

PODLISTEK.

Pismo.

Ljuba Bela Krizantema!

Ne bodem čakala Vašega odgovora, Krizantema; ne mislite, da sem bila celo tako zaljubljena v gosp. Ž., — ki je sicer v vsakem oziru ljubezni vreden mož, popolen gentleman —, da nisem sama opazila tega, na kar me hočete šele Vi opozoriti.

Veste, me ženske imamo precejšen zaklad opazovalnega talenta. In vidimo in gledamo bolje, kakor bi to od nas možje sploh mogli misliti. Kajne, moja Bela Krizantema? Razumete me, srček?

Toda le k stvari!

Bil je naš gospod Ž. nekega krasnega nedeljskega popoldneva z menoj in šla sva od Stare pošte proti glavnemu trgu. Lepo vreme je zabilo skoraj vse iz mesta ven — deloma v Podbrezje k Francku, deloma v probujajoči se Trzič, deloma na prijazno Trato, na ljubko Šmarjetino goro, na častiljivi Sv. Jošt, v mirno Rakovico, in bogsigavedi kam še povsod. Ulice so bile mirne, tibe. Prodajalne zaprte, njih portali pustili, ne na desno, ne na levo ni našlo oko prijazne točke, kjer bi se spočilo. Puste, prazne

stene tja do zadnjega kota na Glavnem trgu. Prava puščoba, praznота, naravnost zoprno mrtvaško lice sicer tako živahnega našega mesta. Kar stréslo me je. Za oknom lekarnе se je dolgočasil mladi magister in brezupno gledal v belo steno nasprotne hiše.

Šla sva molče mimo Bleiweisa, Dolenca, kavarne. Ko dospеva na Glavni trg, je dospel tudi moj obup do viška. Nekoliko napol zelenih oleandrov pri Novi pošti, veste, poleg one verande, ki se zvečer trese pod vplivom orjaških pljuč in junaških baritonov in basov znanih Nimrodov — je že hotelo pregnati tesnobo, ki se je lotevala moje duše, ko ves osupnen vzklíkne gospod Ž.:

„Gospa, glejte — in kazal je na balkon Florianove (Sodarjeve) hiše, kjer se šopirijo kot reklama neokusne čeljusti — ali ni to barbarstvo, neolikanost, brezobzirnost, naravnost škandaloznost, vse prebivalce, tujce in domačine žaleče preziranje najnavadnejših zahtev lepote — — —“

Kar strmela sem — moj gentleman — in tako razburjen v moji navzočnosti — svojemu sluhu nisem verjela. Pogledam — in on nadaljuje:

„ — Glejte, gospa, takole si predstavljam okrašenje ulic v Kamerunu v sedanjem času —

(pred nemško aneksijo so bili tamošnji črno-kožci vegetarijanci) — pravi kanibalizem tu „krasi“ glavni trg starega, častiljivega Kranja —!

Verjemite mi, ljuba Krizantema, to je bilo od mojega kavalira preveč — omedlela bi bila kmalu — a spomnila sem se, da sem nekaj tem čeljustim podobnega videla enkrat, kot malo dete na izprehodu v ljubljanskem Tivoliju, naslikanega na steno nekake menažerije dvomljive vrednosti — o j groza!

Tako me je prevzel pogled na te široke, zevajoče čeljusti, da sem skoro omedlela. In nesrečni gospod Ž., moj vrli gentleman, je hotel poslati že po zdravnika. A k sreči povzdignem oči — gospod Ž. pravi, da so čarobne in globoke kot morsko oko v Tatrah — pa zagledam v oknih Hlebševe hiše pestro cvetje.

Dušica, v trenutku sem pozabila na neokusne čeljusti na Florianovi (Sodarjevi) hiši in nekako osvežujoča misel mi je začela vstajati v glavi in pri srcu mi je postalo tako nekam prijetno.

Želela sem, da bi vsi z mano čutili. Glejte: preprosta fasada meščanske hiše, a v nje oknih polno cvetja, ki vsa vsakdanjost fasade tako v ozadje potisne, da se mi je zdela ta preprosta hiša najkrasnejša. S tako malimi, preprostimi sredstvi, kakor so nežne cvetlice — razumete me,

promožnje, zato pa prevzame naše tudi ves društveni dolg, in sicer tudi omega v Poljanah za 10.400 K.

Likvidacija.

Vsled teh besedi je zavlada med odborniki velike veselje. Podpisali so hitro menice za 840 K in sledečo

izjavo.

Podpisani smo izdali menico čez 840 K «Zadružni zvezi v Ljubljani» v delno pokritje njene terjatve pri kmetijskem društvu na Delenji Dobravi, registr. zadrugi z omejeno zavezo, in se obvezamo ta znesek plačati, kakor sledi:

1. Janez Bogataj, posestnik, Dolnja Dobrava št. 2, znesek 125 K. 2. Martin Bogataj, posestnik, Gor. Dobrava št. 11, 125 K. 3. Janez Pustavrh, posestnik, Dol. Dobrava št. 26, znesek 80 K. 4. Gregor Kržišnik, posestnik, Dol. Dobrava št. 22, znesek 58 K. 5. Martin Petermel, posestnik, Dol. Dobrava št. 8, znesek 66 K. 6. Blaž Demšar, posestnik, Gor. Dobrava št. 17, znesek 50 K. 7. Josip Šubic, posestnik, Gorenjava št. 30 znesek 66 K. 8. Matevž Vodnik, posestnik, Zirovski vrh (Sv. Urban) št. 7, znesek 60 K. 9. Jakob Mrak, posestnik, Zirovski vrh (Sv. Anton) št. 13, znesek 55 K. 10. Jernej Ferlan, posestnik, Dol. Dobrava št. 20, znesek 55 K. 11. Valentin Filipič, posestnik, Zirovski vrh (Sv. Anton) št. 4, znesek 50 K. 12. Jernej Miklavčič, posestnik, Dol. Dobrava št. 17, znesek 50 K. Skupaj 840 K.

Na Dolnji Dobravi, dne 1. avgusta 1908.

Slede podpisi navedenih mož.

Revizor je šel v svoji dobrodušnosti še naprej. Obljubil je možem, da tega zneska najbrž ne bodo nikdar plačali, gotovo pa ne pred desetimi leti. Obresti pa sploh ne bo nič. Ko je Pelc še obljubil, da bo «Zadružna zveza» sama izpeljala celo likvidacijo, so veseli podpisali predlog za likvidacijo.

Ta predlog je c. kr. deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani zavrnilo iz sledečih razlogov:

«Iz priloženega zapisnika o občnem zboru je razvidno, da ima zadruga 245 vpisanih članov, udeležilo se je pa občnega zbora samo 122.

Po § 35. II. odst. združnih pravil je sklep o razdružbi in likvidaciji le todaj veljaven, če sta zastopani najmanj 2/3 vseh združnikov, to je 163 in če so glasovali 2/3 navzočih, to je 121, dočim je pri sedanjem občnem zboru glasovalo od 245 združnikov le 122 za razdružbo.

Vrhutega nasprotuje predlog storjenemu sklepu občnega zbora, kajti predlagala se je razdružba potoma likvidacije, sklepala pa se je razdružba potoma konkurza.

Stvar zadruga bode torej, da o nameravani razdružbi vnovič v sedaj razmotrivanem smislu pravilno sklepa.»

Nato je bil sklican nov občni zbor dne 5. septembra 1905. Dnevni red je bil isti kot na občnem zboru dne 30. julija 1905.

Ijuba Krizantema —, pa kako se dvigne ljubkost, prikupljivost vse hiše, vsega poslopja!

In pričela sva z g. Ž. živahno debato. Ne mislim, da mi je samo iz galantnosti pritrjeval, ko sem razlagala o krašenju hiš s cveticami, nasprotno, bil je tako vnet, da se je kar jezil, zakaj da je samo Hlebševa hiša tako lično in naravnost ljubko olepšana. Zakaj ne krasi cvetlice oken in balkanov sosednjih hiš? Zakaj ne sploh vseh hiš v mestu? Zakaj nihče drug — nekaj častnih izjem seveda priznam — nima toliko smisla za krasoto, toliko ljubezni do svoje hiše? Zakaj pa je samo dolgočasnost v mestu, v njega zidovju? Draga Krizantema, le mislite si, da bi vsak hišni gospodar le čisto malo žrtvoval za cvetlični okras svoje hiše, kako prijetno lice bi imelo v poletnih mesecih naše mestece.

Koliko tu plemenitega tekmovanja! Koliko tu hvaležnega dela za nežne roke čustvujočih dam! Kajne, gospod Ž.! Koliko hvaležnejše kot — hotela sem nadaljevati, a edin pogled vedno galantnega Ž. je provzročil, da mi je beseda zamrla na ustnicah. Povzel je on besedo. Cele ditirambe (slavospeve) hvale so pela njegova usta nam ženam, iz njegovih ust je prihajala prošnja za prošnjo do nas, do ženstva, da naj se gremo in izkušamo vplivati, da se po zgledu Hlebševe hiše okrase tudi hiše drugih meščanov.

Slišite, Krizantema moja, kako zna ta mož govoriti nam ženam na srce, naravnost zapeljiv je, in jaz — rada Vam priznam — nisem mogla niti z eno besedo ugovarjati njegovim izvajanjem,

K prvi točki je poročal Pelc, zakaj se je moral občni zbor še enkrat vršiti. To poročilo se je vzelo na znanje. Dalje je poročal Pelc o računih, katerega pa niso odobrili. Občni zbor je nato vnovič sklenil konkurz, akoravno je Pelc trdil, da ni potreben, ker so vsi dolgovi pokriti z aktivnim premoženjem.

Volitev likvidatorja je odpadla, ker je likvidacijo prevzelo načelstvo v smislu § 39 združnih pravil.

V načelstvo in nadzorstvo se ni nihče pustil voliti.

Sklenjen je bil torej pravilen konkurz. Kaj drugega predlagati bi bila lumparija.

Vkljub temu je bila dne 2. oktobra predlagana — likvidacija. Tudi ta predlog je bil zavrnjen, ker je nasprotoval sklepu občnega zbora. Zahteval se je še nov občni zbor. Ta se pa ni več vršil, temveč se je dne 23. oktobra vložil zopetni predlog za vpis likvidacije v združni register. Utemeljen je bil ta predlog nastopno:

„Z ozirom na to, da se je vršil občni zbor za razpust zadruga že parkrat in so vrhutega člani vsled hujskanja zelo razburjeni, vsled česar je izključeno, da bi se mogel vršiti še en pravilen občni zbor, blagovoli c. kr. deželno kot trgovsko sodišče vpisati v združni register razdružbo zadruga potoma likvidacije.“

Tej vlogi se je sodišče vsedlo na lim in pustilo vpisati likvidacijo v združni register.

Za likvidatorje so bili vpisani: 1. Janez Bogataj iz Dol. Dobrave št. 2, 2. Gregor Kržišnik iz Dol. Dobrave št. 22, 3. Blaž Demšar iz Gor. Dobrave št. 17, 4. Martin Petermel iz Dol. Dobrave št. 8, 5. Jernej Ferlan iz Dol. Dobrave št. 20, 6. Anton Bizjak iz Dol. Dobrave št. 29, 7. Janez Pustavrh iz Dol. Dobrave št. 26.

Gospodarski del.

Važna iznajdba za mlatilalce. Dandanes kar kmetu največ skrbi povzroči in ga največ stane, je delo. Ne samo, da je delavska moč v ceni zelo poskočila, ampak, kar je še hušje, da pogosto ni mogoče dobiti za nujna in dolgotrajna dela dovolj delavcev, kakor n. pr. za mlakev z cepmi. Veliko posestnikov je radi tega že si omislilo ročne mlatilnice ali še boljše za gepelj. Vsako leto pa čitamo po časopisih: pri tem posestniku je mlatilni stroj odtrgal delavcu roko, pri drugem mu zmečkal prste in tako enako. Takšna nesreča zadene seveda najhujše poškodovanca, pa tudi delodajalec je pri tem prizadet. Nekaj mu že vest očita, da je večalimanj sokriv nesreče in ima še pota, sitnosti in stroške. Pogosto je gmotno oškodovana tudi občina, katera je primorana potem skrbeti za takega pohabljenca. Dva uradnika trdke „Mercur Majdič, Celje“, gg. Zamuda in Vivoda, iznašila sta pripravo, katera se da pritrčiti na vsak mlatilni stroj, katera vsako takšno ponesrečenje zabrani in onemogoči. Izdeluje je znani ključavničarski mojster gospod Rebek v Celju, na katerega ase lahko vsak obrne v tej zadevi za potrebna pojasnila. Sko-

Celo trgovskih portalov se je lotil. Govoril je o gnjusobi golih, zaprtih prodajalen, o preljubkem in v resnici lepem okrašenju portalov s cveticami.

Poznate, draga Krizantema, vremo g. Ž. za vse krasno, s katero premaga vse, tudi največje težave. Govoril je nadalje tudi o tem, kako vpliva umevana krasota na razvoj in plemenitev čustvovanja ljudstva sploh, razpravjal je o blagodejnem vplivu mesta na vaščane, o povzdigi našega umetniškega čuta i. t. d. i. t. d. Govoril je, kakor sploh govori idealist njegove vrste v navdušenju za dobro in lepo stvar.

In ko sem mu omenila, da stroški za tako okrašenje hiš bi ne mogli biti bogvekakoli, je zardelo njegovo lice, kakor bi hotel reči, jell sploh najti moža, ki bi mogel odreči svoji ženi, svoji hčerki, svojim dragim tistih par borih novcev za tako lepo in tako ceno okrašenje svoje lastne hiše?

Da nam bo „Olepševalno društvo“ šlo po svojih močeh na roko, Ijuba Krizantema, o tem sem prepričana. In veselim se že prihodnjega leta. Draga Krizantema, zvedela sem — prosim pa le ohranite zase — da bo prihodnje leto v Kranju meseca junija javna tekma s cvetličami okrašenih hiš; program že skrbno pripravljajo; ko bodem zvedela še za člane jurije — bo jih baje 11 — napnem vse škripce, da zvem njih mnenje. Samo da bi tudi pravočasno zvedela za modo letne sezone 1911!

raj gotovo bode politična oblast zapovedala, naj se uvede ta res potrebna iznajdba, katere patent je že naznanjen.

Letošnja košnja obeta posebno bogat pridelok, kakršnega že ni bilo celo dolgo vrsto let. Ugodne vremenske razmere letošnje pomladi so prav blagodejno vplivale na razvoj in rast trave. Tudi detelja je nenavadno dobro vspela. Ponekod so že pričeli s košnjo in so z uspehom zelo zadovoljni; da bi se le vreme nekoliko ustanovilo in omogočilo spravljjanje sena.

Razstava za higijeno v Draždanih 1911. leta. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani se je naznanilo, da se bo v času od maja do oktobra 1911 v Draždanih vršila mednarodna razstava za higijeno. Podrobnosti so razvidne iz tiskovin, ki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Tedenski sejem v Kranju dne 13. junija 1910. leta. — Prignalo se je: 122 glav domače goveje živine, 8 glav bosanske goveje živine, 12 glav goveje živine hrvaške, 6 domačih telet, — hrvaških telet, 294 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, 2 domači ovci, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani vol 100 kg 64—68 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 52—54 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 11—, proso K 7—, rž K 8—, oves K 7 50, ajda K 7 50, repno seme, K, fižol ribničan K —, mandalon K — koks —, krompir K — za 50 kg.

Dopisi.

Iz Stare Loke. Ubogi kaplan Baloh! Za pomnoženje prifarške Čukarije, ki jej je on ustanovitelj in dušni voditelj, dela na vse kriplje. Pa tudi Čuki sami se trudijo, da bi se ne jele zredčiti njihove vrste. Ker jim je vsak dobrodošel, ki jim pride v roke, zato je med njimi toliko nediscipliniranih elementov. Martancovega so izbrali za načelnika vzlic temu, da se je še pred pol leta pridružil, da ne bo Čuk V svojo čedno družbo jim je prišel prav tudi neki bivši socialni demokrat, ki se je že pred kratkim izrazil, da bi Čuki morali nositi črne srajce, ne pa rdeče-socialnodemokratske. Tega nekdanjega mokrača so preteklo nedeljo oblekli v čukovsko uniformo, ki mu jo je, kakor se govori, posodil slavni naš organist Kramaršič. Kaplanu Balohu prav zaupno povemo, da naj na socialno-demokratskega Čuka posebno pazi, ker drugače bo imel z njim lahko še sitnosti, če ga ne bo odvadil onih grdih laških kletvin, ki jih za vsak nič bruha iz svojih pregrešnih ust. Mi jih tu ne maramo zapisati. Sicer je še povsod naokrog še dosti „pofelna“ in ako se ga Čuki ne branijo, lahko povečajo z njim svoje število, če jim je res le za to, da jih je več skupaj. Naši Čuki so zdaj lahko veseli. Sam škof Bonaventura jih je v zahvalo za tako častni sprejem, ki so mu ga zadnjič napravili, na prižnici pohvalil, kako so pridni, pobožni in jih je priporočal prifarškim možapotrebni devicam. Če je med temi menil tudi Blažškovo mamico, ki je že imela precej ženinov, ne vemo. Samo to vemo, da se je zadnji „Domoljub“ precej uredil, ko je svojim pobožnim bralcem izčenal, da jo je neki škofje-loški napredni pisar prosil za njeno nežno ro-

Končam, nežna Bela Krizantema, s prepričanjem, da sem uganila, kaj ste mi hoteli reči, pozdravljam v Vas kot zvesti prijateljici krepko pomočnico za olepšavo mesta ter prosim, da sprejmete z mojimi iskrenimi pozdravi srčan poljub od Vaše vdane

Vijole.

Kranj, v lopici na Z.... vrtu, 14. junija 1910.

Josip Premk:

V mladem cvetju.

Roman.

Dalje.

Ničesar drugega ni dejala in oče je vedel, da ne bo šlo tako gladko, kakor je mislil.

Takrat pa se je razneslo po vasi nekaj drugega, nad čemur se ni nihče bolj začudil, kakor oštr Strle, ki bi svoji Hanci ne prisodil nikdar kaj takega.

Stari Klukež, berač in godec, znan po svojem namazanem jeziku in po razglašeni harmoniki po štirih farah, je nekega večera pri Strletu tako pošteno namočil svoje vedno suho grlo, da naposled, ko je Strle zaprl krčmo, ni mogel dalje in je obležal na vogalu pod kapom.

Pozno je že bilo, ampak Klukež tisti večer s svojo harmoniko ni mogel dalje in zadovoljiti se „c moral enkrat s posteljo pod milim nebom in lučjo, ki mu jo je držal mesec in je ni mogel upihnuti, da bi zasmrčal in zaspal. Tako je gledal, vznak leže, s harmoniko pod glavo v zvezde, ki so se mu zdele tako blizu, da bi jih lahko kitil s klobukom, ko bi le vedel, kje da je —

čico, a da mu je ona milostno dala — korbco. Koliko je na tem resnice, bo vedela najbolje Blažškova mamica, zato naj tistega grdega lažnika, ki ji prištimava take ženine, ki zanjo še ne marajo, poštno izrahlja, da so jo bo za zmirom pomnil. Ko so se stare ženice vračale od škofove pridige, so se med seboj pogovarjale, da bo odslej vsaka taka devica morala vzeti le Čuka za moža, ker ti so krščanski, drugi ženini pa seveda niso. Da se škof na take reči bolj razume, kakor marsikdo drugi, o tem nam ni treba še praviti, saj je to dokazal v svoji znani brošuri. Tudi drugih društev in bratovščin se je škof v svoji pridigi spomnil, le o priparških gasilcih in nič omenjal, kakor da bi jih niti ne imeli. Da bi jih škof imel v želodcu, ne verjamemo, saj so ga šli sprejeti in so ga tudi pozdravili kakor svojega višjega pastirja. Načelniku naših gasilcev to preziranje seveda ni po godu in ako zaradi tega na škofa godrnja, ima popolnoma prav. Če je pa tako preziranje mlačnozobemu organistu, ki je tudi „fajerber“, všč ali ne, ne moremo vedeti, vsekakor pa on mora lepo tiho biti. Sicer je ta človeček pravzaprav velik revež, ker sam ne ve komu bi vstregel, kaplanu ali dekanu. Na Telovo se je organist šel pokazati dekanu v čukovskem kroju, dekan pa ga je iz dekanije zapodil, da jo je moral odkuriti z dolgim nosom. Kakor se čuje našemu dekanu baje niso Čuki posebno všč. Ker pa se kaplanu noče zameriti, zato tudi čez Čuke ne mara javno zabavljati. V nedeljo, 12. t. m. je šlo nekaj naših Čukov v Presko. Tu je bila neka čukovska telovadba. O tem seveda še misliti ni, da bi tudi naši Čuki že telovadili, ker družega ne znajo, kakor zijala prodajati in pa se okoli kazati, da se jim ljudje prav smeji. Martancov je rajši ostal doma pri vajah požarne branbe. Tudi škofjeloški Čuki so v Preski nastopili. Ti se tudi prav bahajo, koliko znajo, v Preski smo jih pa videli, da so še potrebni mnogo pouka in vaje. Krevsov mlinar Tone, p. d. Gunčar, je še nekaj delal, pa je tudi njemu največkrat izpodletelo. Videli smo ga, kako se je jezil, ker so Čuki pri prostih vajah tako grdo pacali. Kuferšmidov Jodk se tudi ponaša na svoje vefečote, v Preski pa ni mogel nobenega napraviti. Skandal pa je to, da oni voditelj, ki je vodil proste vaje, še slovenskega poveljevanja ne zna. Baloh naj ga v šolo vzame, da pri prihodu nastopu ne bo skrunil naše lepe slovenščine s svojo latovščino: „Aufpassen na komanda“. Lepa je tudi ta, da so se Čuki, ko so na telovadišče vlačili svoje orodje, med seboj zmerjali z barabami. To je lepo bratstvo! Kako so olikani, pa že vemo. In naj nam še kdo reče, da ni prav, ako našo Čukarijo po zasluženju pograjamo. V „Domoljubu“ je Baloh razbobnal, da so Čuki dobili v dar 100 kron. Še prej pa se je po fari govorilo, da so Čuki zato teh 100 kron dobili, ker smo jih naprednjaki napadli v časnikih. Priparškimi Čukom smo v časnikih povedali to, kar jim gre, in če jih opozarjamo na njihove napake, bi nam morali pravzaprav še hvaležni biti. Mi ne maramo nobenemu delati krivice. Čuki so bili prvi, ki so naše Sokole izžvižgali, ko so ti mirno korakali skozi našo vas na Kazino in mi naj bi na njihovo pobalinsko žvižganje še molčali. Ako se zdaj po časnikih bere, kaj so napravili, se jim godi prav. Baloh naj se za ušesa popraska, ker jih takoj od začetka ni naučil, kako naj se spodobno vedejo. On, ki se šteje za tako omikanega, da še pe-

ali še v gostilni, ali tam pred vrati, kjer se je prvič zgrudil pod silno težo zaužitega vina.

— Naj bo kjerkoli, — si je mislil, in se obrnil na drugo stran, ker silno težka mu je bila glava in takrat je zapazil, da se tam ob grmičevju nekaj premika. Počasi je prihajalo bližje, kakor mora s tihimi koraki in ko je obitalo ob zadnjem vogalu hiše, je spoznal Klukež ob mesečini — zagorel obraz mladega, grajskega oskrbnika Šimna.

Tam je za hip postrl, potem pa potrkal na okence, ki je gledalo v vrt — tako tiho, da Klukež ni slišal, ako je zazvenela šipa, ampak videl je, da se je dvignila njegova desnica k oknu.

Klugež kakor je bil pijan, je vendar pazno opazoval početje grajskega Šimna, in ko je skočil čez plot na vrt, se je vlekel za njim tiho po trebuhu, pustivši harmoniko kar tam pod kapom in obležal potem ob meji, da je lahko natanko videl, kaj se bo zgodilo.

Tam na vrtu ob meji je bila dolga miza, kjer so pili vaščani ob nedeljah in na vsaki strani klop, koncem mize pa kostanj, kešat in visok, da je padala temna senca daleč nazaj.

Šimen je sedel tako, da je kazal Klugežu hrbet in bil obrnjen proti hiši, kjer so se kmalu pazno odprla vrata. Klugež je videl, kako je pohitela Hanca bosa, da se ni čulo korake, sem proti kostanju.

Na vse kriplje in načine je poslušal Klugež, ampak ničesar ni mogel razumeti, kaj se pogovarjata ta mlada zaljubljenca, samo to je slišal, da je Hanca včasih skoro glasno zapihala.

semce zлага za „Domoljuba“ bi bil vendar moral vedeti, kakli tiči so njegovi Čuki. Onih darovanih 100 kron pa Čukom nič ne zavidamo. Ako je res, kar se splošno govori, je oni dobrotnik Omanov gospod, ki je vodil na Telovo procesijo. Le še kaj več stotakov naj Čuki dobe, saj jih krvavo potrebujejo. Nekaj fantov je Čukariji že dalo slovo, ker ne marajo, da bi celi svet iz njih njih norce bril. „Kar vrgel sem jim tiste cunje nazaj,“ tako spoštljivo se je eden izmed njih izrazil o njihovem kroju, ki so ga posneli po sokolskem, in zdaj je gotovo vesel, da ni več med njimi. Nekega drugega, ki je tudi že odstopil, so pa prisilili, da se je v Čukarijo vrnil, ker so njegovemu očetu zažugali, da mu bodo vse „kundšafti“ vzeli, ako to ne stori. In s takim terorizmom menijo naši klerikalci, da se bo dalo še dolgo držati ljudi na verigi. „Kar nož na prsi, ali pa bodi naš,“ to je geslo, ki ga izvajajo danes, a če bo tako geslo še dolgo veljalo, je drugo vprašanje. Ljudstvo se končno naveliča vsakega nasilstva in je danes prerazsvetljeno, da bi dolgo časa ostalo v suženjstvu kake stranke, pa če tudi ima duhovščina v nji glavno besedo. Naše ljudstvo naj od klerikalcev zahteva, da izpolnijo, kar so ti obljubovali, ko so jih volili. Na to čakamo vsi, ker smo vedno večjih bremen že siti.

Is Železnikov. „Domoljubov“ dopisunec se baha, da so zmagali klerikalci pri občinskih volitvah tudi v I. razredu in da je ljudstvo do grla sito liberalcev. Da pa naši bralci ne bodo mogoče mislili, da smo res tako klerikalni, ker v I. razredu nismo zmagali, navedemo imena tistih klerikalcev, ki so volili v I. razredu. Najprvo je volil Čoč za sebe in gospodično učiteljico, katera je morala dati glas njemu, čeprav obstoji § 5. v obrambo volilne svobode. Potem se je s pooblastilom volilo za dr. Kreka, poslanca Jarca in dekana Koblarja. Volil je seveda tudi župnik Marčič in skupaj je bilo oddanih 6 klerikalnih glasov, ko ni niti eden posestnik volil. Imeli so toraj 2 glasu večine in bi ne bili nikdar zmagali, če se nam niso valili klerikalni poslanci za častne občane. Ta, kateri piše v „Domoljubu“ se presneto moti ako misli, da so sedaj Železnike klerikalne, čeprav po večjih hišah ženske gospodarijo, kar ni prav nič častno za tiste može, ki se povzru mislijo, da so malo več kakor kdo drugi. Lahko se sedaj župnik norčuje iz tistih strahopetnežev, kateri so morali kapitulirati pred svojimi ženami. Valentin bi morda tudi rad izvedel, kdo „fehta“! Našo cerkev se namerava sedaj pustiti sliki, ker bode škof prišel in čeprav ima naša cerkev mnogo tisečakov naloženih v hranilnici, pa župnik fehta pri kmatih srečke. Tak berat je res ostuden, kateri nadleguje ljudi, dasi ima veliko več kakor tisti, pri katerih prosjaci. Sramota za duhovnega pastirja, ki izzema ubogo ljudstvo brez potrebe. Kake kandidate so izvolili naši vsiljeni častni občani, priobčimo prihodnjč.

Is Bleda. Poštne razmere. Poštne razmere na Bledu kakor za letovišče, kamor prihaja na leto na tisoče tujcev, so neprimerne. Naša edina pošta ima čez poletje ogromno dela, katerega ne morejo štirje uradniki brez slug lahko zmagovati. Iz tega razloga in pa ker se Bled okoli kolodvora razširja, se potegujemo in prosimo že 4 leta, odkar je železnica stekla, za nov poštni urad, ki bi se ustanovil v bližini kolodvora ali v vasi Rečica. Ta vas ima po izkazih davčnega urada največ obrtnega davka v občini. Oddaljena je od pošte nad 2 km. Vas šteje da-

Dolgo sta si šepetala, naposled sta vstala. Natanko je videl Klugež, kako se je Šimen sklonil k Hanci in jo poljubil v obraz.

„Ne obupaj, Hanca,“ je rekel nekoliko glasneje. „Bog mi je priča, da te ljubim bolj kot vse, ako pa se ima zgoditi tisto... prej hova stopila pred altar. Odpusti, Hanca!“

Hanca ga je objela in nato je stekla proti luči. Šimen pa je zopet sedel in Klugež je videl, kako si je podprl glavo in se zamislil predse...

Kdaj je odšel, ni vedel; zaspal je in prebudil se je šele zjutraj, ko ga je oplazil z brezovko pastir, ki je gnal krave na pašo...

— Ali se mi je sanjalo, ali je bilo res, — je pričel promišljevat, a naposled je le dognal, da ni sanjal, ampak videl v resnici, za kar mu privošči Strle gotovo polič vina, ako mu pove.

Ampak prav toliko se mu je zdela vredna novica pri županu Zuraju in še marsikje in na večer se je govorilo vsakrize o Šimenu in Hanci.

Nekateri sicer niso verjeli, saj godec Klugež je povedal marsikako, ki se je porodila samo v njegovi butici. Ampak dekleta so zvečer pri studentu rešetala na dolgo in široko in se kihitale županeveranu Ivanu, ki je tako imenitno izpodletel.

Drugi dan na večer pa je korakal proti Strletovi krčmi Šimen se ob dnevu, kar se je mnogim, ki so ga srečavali zdelo malo čudno, a poznali so Šimena, da ni boječ fant in marsikdo je postal nedaleč od Koremove hiše, da bi slišal, kako se bosta spoprijela s starim. A slišati ni bilo ničesar in tudi videli niso, kdaj je Šimen odhajal.

nes 88 hišnih števil, med temi sta 2 velika hotela, 4 velike gostilne in 15 vil, ki imajo okoli 300 postelj za tujce pripravljenih. Torej je gotovo veliko kapitala investiranega v teh poslopih, ki so zidana samo v ta namen, da morejo spraviti tujce pod streho. Tujski promet okoli kolodvora je v sezoni gotovo tako velik in živahen, kakor malokje ali nikjer na Gorenjskem. Zdraviška komisija zahteva po predpisu od vsakega tujca, ki ostane tukaj nad 48 ur, zdraviško takso. Opravičeno tedaj tudi tujec lahko zahteva, da se mu ustreže v vsakem oziru. On, ki je v njen komoditete od doma in ki ima doma pošto pred nosom, mora tukaj iti pol ure daleč, da odda nakaznico ali spremnico ali prejme svojo pošiljatev. Ugovor, da pride pismonoša v hišo, ne velja. Mora nanj čakati in če ga ne dobi, mora pol ure daleč sam na pošto. Tako se ne pospešuje tujskega prometa. V tem oziru bi nam morala poštna uprava iti bolj na roko. Tukajšnje prometno društvo se trudi, da bi izprosil za lukajšnje okolico samostojen poštni urad. Poslalo je prošnjo na okrajno glavarstvo, deželno vladu, deželni odbor, trgovsko zbornico, deželno zvezo, na slovenske poslance obeh strank, celo deputacija je šla v Trst. Vsi imenovani so prošnje za ustanovitev pošte podpirali, a do danes ne vidimo še nobenega uspeha. Res čudno, da se ne more doseči take malenkosti. Na glavni železnici se vozijo poštne pošiljatev mimo nas čez Jesenice v Lesce. Pisma, ki gredo ob 8. zjutraj za brzovlakom iz Trsta, ima adresat popoldne ob 2. v Celovcu, pri nas se pa raznesejo šele drugi dan ob 9. torej 19 ur pozneje. To je zamuda časa, kar je gotovo v škodo vsem interesentom. Pa telegrami! Za vsakega je treba plačati 50 v podnevu, 75 v ponoči. Dostikrat pride telegram pozneje, kakor tujec, ki je že v hotelu, ko ga prinese pismonoša. To je večkrat že izkusil posestnik hotela Triglav, ki je prosil direkcijo v Trstu, naj se mu telegrami dostavljajo s pisemsko pošto, kar se mu je tudi dovolilo. Naša pošta bi imela neprimerno večji promet, kakor ona pri Bohinjskem jezeru, kjer je poštni in brzovlakovni urad zaradi enega hotela, ki stoji ob jezeru. Ali ta hotel je nemški, zato upravičeno mislimo, da se naši prošnji noče ustreči, ker smo tukaj prebivalci in posestniki Slovinci. V celem cesarstvu gotovo ni kraja, kjer bi šla glavna železnica mimo, pa nima pošte, ampak roma ista mimo nas okoli 30 km dalje, se dvakrat preloži in nazadnje s konjem pripelje na Bled. Isto velja tudi za Gorjance, katerih županstvo se je tudi pridružil našim prošnjam. Glavna sezona se je začela in zopet se bodo slišale pritožbe od tujcev. Bilo bi v interesu poštne uprave same, da dosedanji poštni urad nekoliko razbremenimo in ustanovi še en urad tukaj na Rečici. Prepričani smo, da bo isti v sezoni imel dovolj dela, pa tudi v zimskem času bo imel z ozirom na spredaj imenovano število hotelov in gostiln in hišnih števil več prometa, kakor ga ima poštni urad marsikje. Zato prosimo slavno poštno direkcijo v Trstu, naj še ta mesec potrebno ukrene, da se poštni urad na Rečici ali v bližini kolodvora že začetkom julija ustanovi.

Is Amerike. Cleveland, 25. maja 1910. Začudili se bode, ko prejmete ta dopis iz — Amerike. Mi Amerikanci sele redkokdaj oglasimo o starokranjskih časopisih, ker nas bratje onostran oceana največkrat ne razumejo in le preradi podcenjujejo, ker smo preveč demokratični za sedanjo slovensko „inteligenco“. Dostikrat nas smatrajo kot izvržke naroda, katere je slaba sreča vrgla iz rodne zemlje na ameriška tla. Res pride največ slovenskih naseljenikov iz dežele, kjer ne moremo pričakovati veliko izobraženosti, nekaj nas je pa med Amerikanci, ki vseeno nekaj razumemo in imamo širše duševno obzorje kot marsikateri slovenski veljak. In da prihajajo v Ameriko nezavedni izvržki, je kriva zopet le slovenska zaspasnost v starem kraju. Sedaj pa k stvari! Nekaj člankov v ljubljanskih dnevnikih me je napotilo, da pišem ta dopis. Pišem ga sicer kot osebno mnenje, vendar sem prepričan, da se več razumnih ameriških Slovencev zлага z menoj. Nam ameriškim Slovincem je skoro nerazumljivo, kako da je v današnji prosvetljeni dobi osebne prostosti in vedno večjega razvitka individualnega prepričanja mogoče tako strasten in fanatičen boj, kakor ga vodi klerikalna stranka na Kranjskem. Po mojem mnenju je ta boj sramota za Slovence in pogubonosna za njih narodni obstoj ravno sedaj, ko slovenski narod rabi gospodarske organizacije in podjetnih mož, ki morajo biti politično kolikortoliko neodvisni. Med Angleži bi bil tak boj, poln osebnosti in brezobzirnosti, v sedanjih dobi nemogoč. Socialistična stranka je bolj spoznala neumestnost umešavati vero v politiko in gospodarstvo, kar nam spričujejo prve letošnje številke „Naših Zapiskov“. Pisec tega dopisa se sam priznava za katoličana in je celo tri leta študiral teologijo, oziroma filozofijo v semenišču v St. Paul, Minnesota, vendar pa strogo obsoja sedanje fanatično postopanje klerikalne stranke na Kranjskem, zlasti še zato, ker so izdelni načrti, kako bi se ta klerikalizem (ne katoličanstvo!) zaneslo med Slovence v Ameriko. Mohorjeva družba misli kupiti veliko podjetje Frana Sakserja v New Yorku, kakor je poročal „Slovenec“; družba sv. Rafaela misli prevzeti glavne agenture za prodajanje potnih listkov in tako kontrolirati vse slovensko nase-

ljenje; izdajati brčkone nameravajo katoliški časopis v klerikalnem smislu; z eno besedo: zanesi hočejo med dosedaj edino katoliško slovensko ljudstvo v Ameriki strankarski prepir, ki bo povzročil osebne prepire, podobne onim na Kranjskem. Sedaj vsi lepo živimo med seboj: prepričan katoličan prijazno občuje z nekdanjim liberalcem ali socialistom, v trgovini ne poznamo ne klerikalca (ali „katoličana“), ne liberalca. Vsak se zaveda, da ima pravico do svojega prepričanja. Kdor je dobro proučil slovensko ljudstvo v Ameriki, dobro ve, da je bolj verno in da se obnaša bolj oljkano in gentlemansko kakor v starem kraju. Tu govorim o večjih naselbinah, kjer imajo svojo cerkve in šole, pa o nekaterih rudarskih okrajih, kjer so ponekod skoro popolnoma ločeni od civiliziranega sveta in nadaljujejo svoje stare navade, ki so jih prinesli iz starega kraja. Prav zanimivo bi bilo, opisati tipičnega ameriškega katoličana, da bi še bolje dokazal, da ne rabimo nikakega klerikalizma za rešitev duš v Ameriki. Ameriški (in sploh angleški) katoličan se razločuje od katoličanov v starih deželah največ v tem, da veruje bolj iz svojega lastnega prepričanja, ne samo zato, ker „gospod tako pravijo“. Amerikanec si ne da s silo vlivati novega prepričanja, sicer raje odpade. Na duhovnike gleda kot na svoje pastirje le, kadar izvršujejo svoja duhovna opravila, kot mašniki in kot nekaki uradniki, ki zanje delajo pri božji službi. Duhovniki nimajo v politiki tujak nič govoriti kot duhovniki ampak, kot privatniki. Navadno se pričakuje od njih pač več zmožnosti in učenosti, zato morda neposredno vplivajo na manj izobražene. Navzlic temu le malo katoličanov odpada od svoje vere, manj kakor pa v klerikalni Kranjski. In kdor je videl katoliške ameriške farmerje, vidi, da je mogoče vzgledno katoliško življenje brez teoretičnega in samo na nekaterih falacijah slonečega klerikalizma. Mnogo Slovencev je v Ameriki, ki so nasprotni klerikalizmu, ki pa vseeno izvršujejo svoje verske dolžnosti. Ako bi se zanesel kranjski klerikalizem v Ameriko in bi se začelo s sholastično doslednostjo strogo ločiti kozle od backov, bode na stotine ljudi raje odpadlo, kakor da bi zatajili svoje osebne prepričanje. Sploh imajo v Ameriki ljudje preveč splošnega pregleda in preveliko ljubezen do osebne prostosti, da klerikalizem skoro ni mogoč. Istotako obsojamo Amerikanci klerikalno gonjo zoper Ciril-Metodovo družbo. Dokaz temu je, da se je v teku dobrega pol leta ustanovilo do trideset podružnic Ciril-Metodove družbe. Mi ne poznamo strankarstva na narodnem polju in smatramo, da sloni ves prepir v starem kraju največ na osebni sovraštvu, na prevelikih ambicijah nekaterih vodij in največ na omejenem splošnem svetovnem pregledu, ki karakterizira slovensko inteligenco in starejše slovensko duhovništvo. Slovenski duhovniki v Ameriki so skoro vsi zoper to, da bi se zanesel klerikalizem v Ameriko. Glavni zagovornik klerikalizma v Ameriki, Rev. Kazimir Zakrajšek, menih-frančiškan, ima med ameriško duhovščino le par privržencev, dočim mu je velika večina nasprotna. Naj končam ta dopis. Omenim naj še, da se še zdaj z veseljem spominjam, ko sem bral kot kranjski dijak prvo številko „Gorenjca“ in da se tudi v Ameriki z radostjo oziram na one čase, ko sem se izprehajal po „Zvezdi“ in po „Starem dreveredu“ in se igral na „Gaštejcu“. Slovenska domovina mi je še vedno pri srcu kot nekdanj, zato pa želim, da bi voditelji naroda opustili sedanjo strastno politiko, ki je ne dobite med nobenim večjim narodom, in da se obrnejo bolj na gospodarsko polje, ki edino more rešiti slovenski narod pred sovražnimi napadi.

F. Jauh

dijak na medicinskem oddelku Western Reserve univerze.

P. S. V dopisu rabim besedo klerikalizem in klerikalci, četudi S. L. S. odklanja ta nazivanja, ker dobro ločim političen klerikalizem od prave katoliške stranke, kakor ločijo teologi disciplino cerkve od vere same in kakor tako dosledno razlagajo nezmotljivost papeža samo, kadar govori ex cathedra, dočim je drugače zmotljiv, kakor je zmotljiva tudi S. L. S. ali boljše klerikalna stranka.

IZ SELŠKE DOLINE.

«Domoljubov» dopisnik iz Železnikov od veselja posakuje, ker so klerikalci zmagali pri občinskih volitvah. Pa nima prav nobenega vzroka. Ali je mar te častno za stranke, ki hoče biti ljudska in demokratična, da more zmagati le s pomočjo častnih občamov?

Dopisnik se tudi uveda v dva gospoda, češ, da so se klerikalci potegovali zanje, a sedaj sta to plačala z nehvaležnostjo, ker sta napredno volila. V odgovor tole: Če sta imela do tega, kar sta dosegla, pravico, ne dolgujeta nikomur hvaležnosti. Če pa so jima klerikalci pomagali do česa, kar jima ni šlo po pravici, so klerikalci delali zoper postavbo in naj se sramujeje. Naprednjakom pa priporočamo, naj se ne dajo ostrašiti po tem porazu. Dosegli so lep moralničen uspeh. Takoj naj začno delati na novo in drugič bo izid drugačen.

Železniški župnik se po volitvah ni še nič poboljšal. Zadnje nedelje je na priznici tako zabavjal, da je par ljudi odšlo iz cerkve. Nats je začel rjoveti: Le pojdite, vsi pojdite, še ti pojdite, ta pikasti in tak človek hoče Železnikarje manire učiti! Najimomnitnejši in najupljivnejši človek v naši delini je sedaj Šimena. Kajne, kaj vse človek doseže, če se dosti vstrajao obeša duhovnom za škrico.

Loške novice.

Vsem zvestim in nezvestim «Zaljubnikarjem» v — slevo! Ni dovolj, da ste me, nepokorneži, raztužili, pahnišči me, kakor puntarji, raz moj nekdanji očetovski stol iz povsem izmiselnega vzroka, ker se za Vas baje nisem brigal. Ni dovolj, da ste mi s tem zasekali globoko v moje staro srce rano, ki se mi ne bo tako hitro zacelila. No, vse te Vam ni zadoščalo! Poslali ste še v boj zoper mene, nemočnega, da bi Vas, mlade in zdrave korenjake, mogel brzdati, najpredrznjega zarotnika Joškota, ki mi je itak že s svojo neubogljivostjo povzročil dovolj jada. V resnici, vedno sem bil v velikih skrbeh, da mi ta nemirnež izpridi mojo, toliko mi k srcu prirastlo družino «Zaljubnikarjev», kar se je, žalibog, prohitro zgodilo. Radi njega sem prečul že marsikatero noč. Da, on, edine on je tudi kriv, da so mi na glavi przegodaj osiveli lasje! In ta Vaš glavni zarotnik Joško ni vedel druge krivice si izmisliti, kakor da je svoje strupene puščice izpustil po našem družinskem časniku «Gorenjcu» na mene, ki po tolikem trudapolnem delu v blagor in srečo te moje družine toliko potrebujem miru in počitka. Stari, v boju za našo narodno svobodo izkušeni možje in oni pametni «Zaljubnikarji», ki mi še zvesto na strani stoje, so ostrmeli začudenja ob Vašem skrajno krivičnem cinu in me v bridkosti tolažili... Vam nezvestim pa vseeno oproščam Vaše krivice. Vročekrvni Joško bo prekmalu spoznal svojo zmožnost in če me takrat ne bo več na svetu, naj ga moj naslednik, novi in mlajši oče Tone pouči v varljivosti tega sveta in naj ga izkuša privedi na pot pravice in resnice. Kajti preveč ljubim tega mojega vihravega sinka Joškota, da bi izrekel nad njim svoje očetovsko prokletstvo. Kar je storjeno, bodi storjeno. Umikam se. Vi vsi, ki tvorite družino «Zaljubnikarjev» in tudi vsi Vi, ki jo bodele razmožili, pa Vam priporočam, da živite po naših starodavnih segah in navadah, spoustajte spomin naših slavnih prednikov, ki so delali za čast in slavo moje in Vaše in ako se to zgodi, bodite zagotavljeni, da se Vam bo dobro godilo na zemlji in da bodele vživali zasluženo plačilo v nebesih! Stari oče vseh «Zaljubnikarjev», zdaj v pokoju.

Radovljiske novice.

Občinski zastop je imel v ponedeljek 13. t. m. svojo redno sejo. Župan dr. J. Vifan poroča na to o doslih ulogah. C. kr. okraj. glavarstvo poroča na tozadveni dopis z l. 1908 glede meščanske šole, da se je izreklo 9 občin za meščansko šolo v Radovljici, a 11 občin je proti in sicer se nekaterim občinam zdi taka šola nepotrebna (P!), druge jo hočejo same imeti, a nekateri se zavzemajo za obrtno-strokovno šolo. Soglasno se sklene, da povabi županstvo vse župane na posvetovanje in sicer v najkrajšem času. — Pedaljšanje vodovoda v Zgošče in še par drugih vodovodnih zadev se odstopi vodovodnemu odseku v poročilo. — V obč. zvezo se sprejmeta dva prošilca. — Poprava ceste proti Mlakarju se da v pregled obč. odbornikom V. Resmann in T. Šuštersiču, da poročata o njej v prihodnji seji. — O oddeji «glence» na obč. svetu se sklene, da mora vsak domačin plačati po 20 h od truge. V odsek, ki ima pregledati in pretresti vprašanje o smazanju mesta, o pobiranju smeti, o škropljenju ceste i. t. d. se volijo odborniki Dolžan, Franc, Fürsager Leop. in Resman Vinko. — V odsek za kanalizacijo se voli mesto iz obč. odbora izstopivšega Iv. Vurnika obč. odbornik Jos. Pavlin. Koncena seje interpelira obč. odbornik Fr. Sajovec radi kanalizacije. Župan pejasni, da se stvar prične v kratkem, vendar pa upa, ker bo vsa zadeva veljala okrog 30.000 K, da se ne bo ta projekt porabljal pri prihodnjih občinskih volitvah kakor bojno sredstvo proti sedanjemu obč. zastopu. — S tem je bil dnevi red izčrpan.

Korna častniška šola je bivala dva dni v našem mestecu. Častniki raznik brans in narodnosti so se prav pohvalno izraževali o našem mestecu. Po številu jih je bilo 25. 17. t. m. so napravili skupen izlet v Vintgar.

Ne same Ljubljancje temveč tudi Radovljicjancje se posebni ljubitelji cvetlic. To nam jasno kažejo ekna naših hiš. Tu je cvetja toliko in tako raznobojnega, da se ga oko kar nagledati ne more. Ako bo občinski zastop razpisal kdaj kako nagrado za najlepši okras svojih okenj, bo dobil to nagrado brez dvembe podjetni meščan in gostilničar «Lectar». Da bi našel le mnogo posnemovalcev!

Umrla je dne 15. t. m. gospa Antonija Sila, vdova c. kr. okraj. narednika v 64. letu svoje starosti. Blaga pekojnica, dasi je živela v Radovljici nad 80 let, vendar ni mogla zatajiti svojega pekolenja, bila je rodom Dalmatinka. Pogreb je bil v četrtek ob 6. uri popoldne. Vrli pokojnici bedi lahka slovenska zemljica!

Naš „Sokol“ priredi dne 10. julija 1910 veselico pri bratu R. Kunstlju z raznovrstnim vzporedom. Več pravočasno in prihodnjič.

Grajski vrt, znan pod imenom „Paradiž“ je dobil novega vrtnarja. Ker je mož znan kot strokovnjak v svojem obrtu, ga toplo priporočamo vsakemu, kdor hoče imeti domačo zelenjavo in lepe cvetice. Grajsko oskrbnništvo je s tem korakom veliko pripomoglo k udobnosti radovljiskega prebivalstva, ki ne bo sedaj več tako navezano in odvisno od raznih goriških prekupčevalcev.

Firma „Rumpel“ je slednjič vendar enkrat podrla svojo „lepo“ barako. Ker je tudi g. O. Homann obljubil, da žrtvuje tisto grmado tam poleg šole za kres „sv. Cirila in Metoda“ — bo naše mestece res ljubko in lepo.

Novosti založne tiskarne Iv. Pr. Lampreta v Kranju.

Te dni je izšel 4. snoplč „Več luči!“ pod naslovom:

Bira, kongrua in oerkvena konkurenea.

Cena 30 vin. — Kdor naroči vse štiri snopiče „Več luči!“ skupaj, jih dobi za 1 K.

Ravnotako se dobiva:

Junijski najnovejši in zelo praktični

Novo! Poletni vozni red Novo!

veljaven od 1. junija do 1. oktobra

s koledarjem za l. 1910.

Cena 10 vin., vezan pa 20 vin.

V tisku so in izidejo v kratkem kratkočasnice za mladino pod imenom:

Kraljevič in berač.

Spisal Mark Twain.

Ta pred nedavnim časom umrli angleški humorist, kot tak znan širom sveta, je prodrl s svojim pristnim humorjem že skoro v vse narode. In tako bo tudi naša slovenska mladina imela priliko, se naslajati ob tem zdravem čtivu.

Pripravljene so tudi

krasne razglednice povodom 50 letnice slovenske budnice „Naprej!“ s slikama skladatelja Davorina in pesnika Simona Jenka.

Kdor želi eno ali drugo, se lahko naroči že naprej.

Sejmi prih. teden na Gorenjakem:

19. Julijana Falk., Bogdan, Netko, Velkoslava, 20. Silverij, Florentina, Milava; 21. Alojzij, Alban, Nera; 22. Ahacij, Pavlin, Milos, Stanoslav; 23. Eberhard, Dragija, Radomir, Gostimir; 24. Janez Krstnik, Radoslava, Janislava; 25. Viljem, Samo, Božan.

Godovi prihodnjega tedna:

21. v Moravčah, 24. na Bohinjski Bistrici.

V Kranju, dne 18. junija 1910.

* **Bismarthaova vlada** je v torek imela srečo Glasovalo se je po končani generalni debati o prehodu na razpravo o posameznih točkah proračuna. Za predlog je glasovalo 214, proti pa 189 poslancev. V zbornici je manjkalo 34 poslancev Slovanske Enote. Če bi bili vsi namestu, bi bila opozicija lahko dobila 223 glasov, torej zadostno večino. Umevno je, da ne morejo biti pri vsakem glasovanju navzoči vsi poslanci. Ampak če manjka kar 25 čehov, tedaj je ta malomarnost že nedopustna, kajti vsi gotovo niso bili zaprečeni.

* **Bosanski sabor** je ta teden otvoril. Bilo je zelo slavnostno. Deželni glavar general Varesanin je imel otvoritveni govor in je naglašal važnost sabora. Potem je naznanil, da je cesar imenoval Alibega Firdusa (Mohamedanca) za predsednika, Vojeslava Sela (Srba) in Nikela Mandiča (Hrvat) pa za podpredsednika sabora, ter jih je pevabil, naj zavzamejo svoja mesta. Po kratkih nagovorih se je zaključila prva seja.

* **Krečansko vprašanje**. V francoskih diplomatskih krogih se govori, da se skliče konferenca, ki se bo imela baviti s krečanskim vprašanjem, da se prepreči grško-turska vojna.

* **Spopadi med Grki in Turki** so neprenehoma močje. Rumunski poštni parnik, na katerem so se vračali otroci rumunskega prestolonaslednika iz Egipta, je v Pireji napadla grška množica, ki je udrla na parnik in insultirala na parniku se nahajajoče turške častnike in druge potnike. Turška vlada je poslala grški vladi diplomatsčen protest.

* **Atentat v Sarajevu**. Sarajevo, 16. junija. Danes, ko se je general Varesanin s svojim adjutantom Helorjem peljal k otvoritvi sabora, je nekdo patkrat ustrelil iz samokresa, ni pa ulke-

gar zadel. Nato je s šestim strelom ubil samega sebe. Napadalec se imenuje Bogdan Karajić.

* **Nova doba v Španiji.** Španska vlada je s kraljevskim dekretom dovolila nekatoličanom izvrševanje svoje konfesije. Papež pa misli, da je Španija še vedno nekdanja rimska kolonija in njegov nuncij v Madridu je izročil španski vladi protest proti onemu dekretu. Vlada je naložila svojemu poslaniku pri vatikanu, naj papeževemu državnemu tajniku Mery del Valu razloži, da so to notranje zadeve Španije in da je papežev protest diplomatsko nekorrekten. (Ja, ja, tudi za Rim se izpreminjajo časi!)

Novičar.

O priliki proslave petdesetletnice „Napreja!“ v Kranju izide prihodnja številka „Gorenjca“ v slavnostni številki z jako zanimivo in aktualno vsebino.

Akademija. Gorenjska sokolska župa s sedežem v Kranju priredi v nedeljo dne 26. junija v proslavo 50 letnice naše narodne himne «Naprej zastava slave!» vrtno veselico na vrtu gospe Marije Mayrjeve. Spored: 1. Salonski orkester, 2. «Rojakom», Davorin Jenko. Moški zbor, 3. Predavanje, 4. «Naprej zastava slave!» 5. Orkester, 6. «Log za logom». St. Premerl, 7. «Tiha luna» Davorin Jenko, besede Simon Jenkova. Mešana zbor, 8. «Ustaj rajo», Davorin Jenko. Moški zbor, 9. «Salonski orkester». (Prosta zabava). Iz posebne prijaznosti sodelujeta slavni čitalniški mešani in moški zbor ter savni orkester sloga. Začetek ob 4. popoldne. Vstopnina 50 vinarjev za osebo, preplačila se na korist izobraževalnemu odseku hvaležno sprejmo. Po tem programu se torej vrši akademija v proslavo naše himne «Naprej». Po vseh okoliščinah soditi utegne to postati prava narodna slavnost. Svojo udeležbo je obljubil tudi skladatelj sam, gosp. Davorin Jenko, kakor tudi jako mnogo rodoljubov iz vseh krajev Gorenjske. Upamo, da se vzpričo tega tudi starodavni Kranj udeleži polnoštevilno te slavnosti.

V slovenski občini Sele pri Borovljah na Koroskem se je pri občinskih volitvah bil jako vroč boj. Malo je manjkalo, da niso nemškutarji dobili večino glasov. Ta teden se je vršila volitev župana in svetovalcev. In zmagali so Slovenci s svojimi kandidati. «Slovenčeva» včerajšnja brzojavka o kaki zmagi v Borovljah je torej pomanjkljiva.

Društvo za varstvo otrok in oskrbo mladine za sodni okraj Kranj ima dne 20. t. m. ob 4. uri popoldne v sodnem poslopiju soba št. 8 v Kranju izvanredni občni zbor. Na dnevnem redu je kot edina točka posvetovanje o pristopu društva k deželni zvezi društev za varstvo otrok in oskrbo mladine. K obilni udeležbi vabi odbor.

Pri koncertu, katerega priredi dne 2. julija zvečer tam. društvo «Stre!» iz Borovljah na Koroskem na vrtu gostilne Mayr v Kranju, peše se bodo narodne pesmi; razven onih, ki se na koncertu «Naša pesem» najbolj ugajale, tudi nekatere nove, med njimi tudi nekatere koroske.

Javna produkcija gojencev tukajšnje Glasbene šole se vrši dne 28. t. m. ob 1/2 6. uri zvečer v učni sobi. Razen nekaterih drugih glasbenih točk se izvajajo po začetnikih narodne pesmi, prirejene za klavir in gosli po glasbenem učitelju g. S. Polasku za klavir in gosli. Natančnejši program objavimo prihodnjic.

Društvo za varstvo otrok in oskrbo mladine za sodni okraj Kranj je imelo dne 30. maja t. l. ob 4. uri popoldne v sodnem poslopiju soba št. 8 v Kranju ob pičli udeležbi svoj redni občni zbor. Predsednik društva gospod Ivan Pogačnik, c. kr. deželnosodni svetnik in predstojnik c. kr. okrajnega sodišča Kranj, pozdravi navzoče, konstatuje sklepčnost in odpravo zborovanja. V kratkih potezah načrta društveno delovanje v preteklem poslovnem letu. Iz njegovega poročila navajamo tele glavne podatke: Dva dečka je dalo društvo v zavod očetov Salezijancev na Rakovniku poleg Ljubljane; eden je dobrega vedenja, a njegova pridnost je nestanovitna in napredek slab; drugi je meseca septembra l. 1909. pobegnil iz zavoda, kradel in bil obsojen od c. kr. okrajnega sodišča v Radovljici na 6 mesecev zapora; kazen bo presedel v zavodu očetov Salezijancev na Rakovniku. Eden deček se nahaja v deželni prisilni poboljševalnici; prošnji, da bi oskrbnino zanj od 90 v na 50 v na dan zmanjšali, deželni odbor ni ugodil. — Neki gluhonemi deček se izobražuje v gluhonemnici v Ljubljani; preskrbovalnino zanj je vlada znižala od 300 K na 100 K. — Eden deček služi v Šenčurju za pastirja; zanj ni treba društva ničesar več plačevati. — Gospod dr. Lucijan Treo, c. kr. sodnik, poda kot tajnik svoje poročilo. Društvo šteje 7 ustanovnikov in okrog 100 rednih članov. Kreditno deustve v Kranju je sklenilo, da vsako leto prispeva v društveno namene po 100 K. — Gospod Rajko Marenčič, zasebnik v Kranju poroča kot blagajnik, da je imelo društvo 2052:16 K dohodkov in 1163:64 K stroškov; društvena imovina znaša 22.220:77 K (vstevši ustanovo pokojnega Janeza Majdiča). — Predsednik omenja, da je več revnih mater prosilo za denarno podporo; a v sled nezadostnih gmotnih sredstev so se morale prošnje zavrniti. — Neki revni gostiji v Hrašniku, ki mora sama preskrbovati pet otrok, dovoli zbor

mesечно podporo v znesku 5 K. — G. Anton Koblar, dekan itd. v Kranju priporoča nekoga desetletnega dečka, nekoga osemletnega dečka in neko deklico; prvemu naj se preskrbi pastiraka služba, drugemu vzprejem v Marjanisce v Ljubljani potom deželnega odbora, deklici pa sprejem v sirotišnico v Kranju. G. Rajko Marenčič, zasebnik itd. v Kranju, opozarja na nekoga dvanajsetletnega dečka iz Kranja, ki se potepa, ne hodi v šolo in spi po hlevih. — Odbor sklene, da bo imel omenjene otroke v evidenci in jih kakor hitro mogoče spravil v službo, oziroma v primerne zavode.

Vseslovenski sokolski zlet v Sofiji. Vsem bratom, kateri se nameravajo udeležiti tega zleta dne 10., 11. in 12. julija, namenjamo, da se po srbskem kakor tudi po bolgarskem ozemlju znižane vožne cene za 75% in sicer stane vožnja od Belgrada do Caribroda (na bolgarski meji) tja in nazaj I. razred Frs 19:05, II. razred Frs 13:85, III. razred Frs 8:65; od Caribroda do Sofije s povratkom I. razred Frs 4:40 II. razred Frs 3:20 III. razred Frs 2:— Da ugodni željam posameznikov, kateri si nameravajo pri tej priliki ogledati Carigrad, obrailo se je zvezno predsedstvo do ravnateljstva orientalske železnice v Carigradu s prošnjo za znižanje vožnih cen. Prošnji se je v toliko ugodilo, da se vožne cene znižajo, le ako se izleta v Carigrad udeleži najmanj 20 sokolov. Vožnja bi stala v tem slučaju od Monstafa-Pscha (bolgarska turška meja) I. razred tja in nazaj Frs 48:60 II. razred tja in nazaj Frs 33:45 III. razred tja in nazaj Frs 21:30 po isti progi samo tja, kar velja za one izletnike, ki nameravajo potovanje nadaljevati do Odese ali čez Sredozemsko morje v Trst. I. razred Frs 27:— II. razred Frs 18:60 III. razred Frs 11:85 Zvezno predsedstvo obrnilo se je nadalje v svrhu znižanja vožnih cen tudi do ravnateljstva državnih železnic v Zagrebu, odkoder pa doslej se nismo prejeli odgovora. Vožnja prekine se v Belgradu, ter se bode slovenskim Sokolom nudila prilika, seznaniti se od bližje z našimi krvnimi brati srbskimi Sokoli, kateri priredijo istočasno v Belgradu svojo javno in tekmovalno teleovadbo. Od tam popeljejo se slovenski Sokoli skupno s srbskimi Sokoli v Sofijo. V Belgradu bodo slovenskim izletnikom na razpolago srbski Sokoli, kateri jim bodo razkazovali zanimivosti srbske prestolice. Oč predsedstva bolgarskih «Junakov» se nam poroča, da bode prenočišča za Sokole brezplačna. Omenjeno predsedstvo naprosilo nas je, da mu čim preje naznanimo število udeležencev, v sled česar pozivljamo vse one brate, kateri se nameravajo udeležiti tega zleta, da se čim preje javijo ustmeno ali pismeno pri zveznem predsedstvu; sleharni udeležnik tega zleta naj blagovoli naznaniti, da li po zletu v Sofiji poseti tudi Carigrad. — Potovalo se bode v civilni opravi, sokolski krog naj ponese vsakdo seboj v kofčku. — Čas odhoda (6. ali 7. julij) naznanil se prihodnji teden po časopisih. Bratje! Tega zleta udeležite se zastopniki vseh slovenskih narodov; v posebno mnogobrojnost številu udeležite se ga češko in hrvatsko Sokolstvo. Pozivljamo Vas tedaj, da se udeležite te velepomembne Sokolske manifestacije na slovenskem jugu i vi v čim večjem številu. Deputacijo vodi zvezni starosta brat. dr. Ivan Oražen. Na zdar! Predsedstvo slovenske Sokolske zveze.

Stari savski most v Kranju je kupil danes potom ponudbene obravnave g. Jožef Novak, posestnik in trgovec na Jami, za 3600 K.

Prvi tovorni avtomobil v Kranju. Tovarna za laneno olje Huter & Zabret pri Kranju si je pred kratkim omislila za prevažanje iz Kranja do Britofa in marobe moderni tovorni avtomobil. Ta avtomobil je zgradila znana tvrdka — močne motorje S. Saurer v Winterthuru (Švica); avtomobil razpolaga s 30 konjskimi silami in tehta 2000 kilogramov, nanj se more naložiti teža v višini 4000 kilogramov. Ker pa nosi železni mostovi čez Kokro pri Kranju, preko katerega se vozi avtomobil, samo 5000 kilogramov, smeje na avtomobil naložiti le 3000 kilogramov, kar da skupaj z njegovo lastno težo 5000 kilogramov. Dne 14. t. m. so imeli poskusno vožnjo z avtomobilom, dne 15. t. m. pa so začeli z njim že redni prevoz. Avtomobil stane 24.000 K. Da ga je prve dni opazovala in ogledovala velika množica radovednežev, tega ni treba posebej povdarjati. Nov avtomobil je priča, da postajamo tudi v Kranju in okolici moderni — kar se tiče prometnih sredstev. Danes je tudi sofer dovršil pred komisijo svojo sposobnostno preizkušnjo.

Novo brivnico v Kranju nasproti župne cerkve je odprl g. Valentin Rozman.

III. občni zbor zveze slovenskih zadrug v Ljubljani, registr. zadruge z omeji. zavezo, se vrši v četrtek, dne 23. junija 1910 v dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani. Predpoldne: od 9. do 12. ure: Predavanja o poslovanju zadrug. Popoldne skupni obed. Popoldne ob 3. uri: Dnevni red: 1. Otvoritveni nagovor predsednika. 2. Določitev zapisnikarjev in skrutinatorjev (§ 12 pravil). 3. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru (§ 12 al. 11). 4. Poročilo načelnika. 5. Poročilo nadzorstva. 6. Poročila o reviziji, izvršeni pri zvezi. 7. Poslovno poročilo i. s. a) splošno, b) denarna izravnava, c) blagovni posli, d) revizije. 8. Potrjenje letnega računa in bilance za leto 1909 (§ 12 al. 3). 9. Potrjenje obračuna upravnih stroškov (§ 12 al. 3). 10. Sklepanje o porabi čistega dobička, o snovanju in dotiranju rezervnih in drugih skladov.

11. Volitev odbora (§ 13). Predsednik izžreba 5 odbornikov (t. j. eno tretjino izvoljenih odbornikov), ki izsvopijo; (izstopivši smejo zopet izvoljeni biti). 12. Volitev nadzorstva. 13. Predlogi članic. 14. Slučajnosti. Vsako včlanjeno zadruge ali društvo zastopa na občnem zboru njen načelnik; če pa ta pri občnem zboru ni prisoten, zastopa zadruge ali društvo drug pooblaščenec, ki se izkaže s pravilno izdelanim pooblastilom dotične zadruge ali društva. S posvetovalnim glasom se sme občnega zbora udeležiti vsak član kake včlanjene zadruge ali društva. Na občnem zboru daje vsak vplačan delež en glas. Računski zaključek, obračun in proračun upravnih stroškov, poročilo nadzorstva in predlogi načelnstva so od 14. junija t. l. naprej razpoloženi v zvezni pisarni članom na vpogled.

Iz državne železniške službe. G. Peter Bradška v Kranju je imenovan za uradniškega aspiranta.

40 let je, odkar opravlja c. kr. poštni urad v Podbrezjah gosp. Fran Črnivec, učitelj v pokojju. Le po njegovi zaslugi smo dobili poštni urad, katerega je opravljal 24 let v šolskem poslopiju, sedaj pa v Pavlinovem. Zivio, 82letni starček!

Z Bohinjskega kota nam pišejo: Slovenski naprednji časopisi so prinesli pred kratkim „čudno“ novico, da je finančna prokuratura v Ljubljani odstopila dr. Binderju in drugom 2500 ha triglavskega pogorja v najem za 25 let proti ogromni odškodnini 101 K — reci in beri stoeni kroni. Zato ceno smejo ti najemniki posekati še toliko lesa, kolikor ga potrebujejo za stavbo svoje kočje. Ko je državni poslanec Gostinčar to zvedel (?) je brž pobaral ministre kako in kaj. Zakaj ni storil tega naš poslanec Pogačnik — menda ve — in zakaj je šel ravno naš velemožni in ugledni deželni poslanec Piber v Knin v Dalmacijo se zdraviti — menda tudi ve. — Misli! Je čas vse ozdravi in pokoplje v pozabljenost. Zadeva ostane za ogledalom. — V našem konsumnem društvu se napravlja k hudi nevihti. Zbirajo se črni oblaki, po vseh krajih že sili veter v to gnilo stavbo in upamo, da ne bo dolgo ko bo zaropotalo. To bo polom, še huje, ko bi se plazovi z vseh gorá hkratu pridrvili v Bohinj. Klerikalna gospodarska zveza — kje si? Kaj pa c. kr. vlada?!

Iz Lesca. Konjerejska zadruge v Lescah priredi dne 23. t. m. konjerejsko razstavo in premovanje plemenskih konj. Podrobnosti se razvidijo iz letakov.

Z Bohinjske Bele smo dobili to-le: Na naši šoli še sedaj ni razpisano nadučiteljsko mesto. Akoravno je že dve leti, odkar je umrl pokojni nadučitelj Avser. — Ali res ni nobene oblasti več na svetu, ki bi odpravila take gorostasne krivice? Menda že nismo v Afriki.

Tatvina. Tovarnarju g. Milanu Ivančiču je bila dne 6. t. m. v Svetjah pri Medvodah iz sukniča, ki je visel pri oknu, ukradena listnica, v kateri je bilo 200 K denarja, več kupčijskih pisem in vožni listek za državne železnice s sliko za leto 1910. Pred mesecem pa mu je bil iz predsobe ukraden „Prizma Binocle“ z napisom „Solluy“, vreden 150 K.

Aljažev dom. Stavba novega Aljaževega doma vrlo napreduje. Izdelavajo se že prostori, v prvem nadstropju je sedem sobic že popolnoma prirejenih in vsi prostori se izgotove, kakor je zanesljivo pričakovati, do konca tega meseca. Na praznik sv. Petra in Pavla in sploh od 1. julija naprej bode Aljažev dom popolnoma oskrbovan; za sedaj je pa tudi provizorično oskrbljen s pijačo in mrzlimi jestvinami in tudi prenočevati je že mogoče v stari Aljaževi koči in v nekaterih sobicah nove stavbe.

Otvoritveni koš. Otvorjeni sta že bili in sta oskrbovani od 22. maja dalje: Kadilnikova kočja na Golici in Bistriška kočja (ob izviru Kamn. Bistrice). — V Vratih je od srede junija dalje v stari Aljaževi koči postreženo s pijačo; otvoritev novega Aljaževega doma se vrši pozneje. Na Črni prsti bo Orožnova Koča otvorena dne 24. junija: dne 29. junija se otvorijo Triglavski Dom na Kredarici, kočja na Velem Polju in Kamniška Koča na sedlu.

Kranjskogoranska podružnica S. P. D. vabi na izlet z Dovjega na Golico v nedeljo, dne 19. t. m. Prva partija odide zjutraj, druga popoldne ob en četrta na 2 od restavracije Zupan poleg kolodvora.

Za veliko Ciril in Metodovo veselico dne 3. julija v Ljubljani se kaže hvalevredno tekmovanje med podružnicami, pa tudi med mnogobrojnimi prijateljicami družbo. Za sodelovanje se je prijavilo že toliko skupin, da je ves veselilni prostor oddan šotorom. Veselilni odsek prosi torej vse podružnice in prijateljice, ki bi rade imele lastne šotore, naj mesto stroškov za šotore nabirajo v svojem okraju darove ter prinesejo seboj jubilejni dar družbi. Vse cenjene dame, ki imajo blago volje za sodelovanje se pri prihodu v Ljubljano pridete obstoječim šotorom, kamer same žele. Obleka poljubna, izprehodna. Narodne noše dobro dole! Vse prijateljice in vsi prijatelji družbe pa so naprošeni, naj agitirajo v svojih okrajih za čim večjo udeležbo. Dne 3. julija je narodni praznik vseh Slovencev, skrbimo, da nastopimo v impenoznem številu!

Premovanje konj v mesecu juniju. Peročja se nam, da se vrše državna premovanja konj v naslednjih krajih: Dne 24. junija na Bohinjski Bistrici, 25. junija v Kranju in 27. junija v Mengšu. Nadalje privodi konjerska zadruga v Lescah premovanje konj zadrugnih članov dne 23. junija v Lescah in konjerska zadruga na Igu premovanje konj zadrugnih članov dne 28. junija v Škofljici. Premovanje se prične v vseh krajih ob 8. uri zjutraj.

Veselica Zveze jugslovenskih železničarjev v Kranju, katera se je bila napovedala na 12. t. m., se je morala preložiti na 10. julija, ker so nastale zapreke radi godbe. V slučaju slabega vremena se vrši veselica dne 17. julija. Prosi se, da se slavna društva pri prireditvah veselice ozirajo na ta dan.

Ponesrečil se je v Ameriki Josip Smolej, doma iz Kranjske gore blizu Eveletha, Minn. Ko je vrtil in nasul v luknjo smodnika, se je naboj izprožil in ga grozno razmesaril.

Slovenec ponesrečil v ameriškem rudniku. V Gilbertu, Minn., se je 25. maja ponesrečil v železnem rudniku Jernej Nunar. Doma je bil iz Zgornje Bele.

Razglas. Ker se vedno ponavljajo pritožbe, da delajo črede, ki jih na državni cesti Ljubljana-Kranj-Radovljica priženejo trgovci na semenj v Kranj, škodo posestnikom zemljišč ob tej cesti, zlasti ker se črede pasejo ponoči na travniku brez vsakega posestnikovega dovoljenja, se zdi c. kr. okrajnemu glavarstvu potrebno, poljščini v obrambo prepovedati, da se ponoči tuje živinske črede po cestah in potih med neograjnjenimi njivami in travniki v ozemlju občin Mavčiče, Stražišče in Naklo ne smejo goniti drugače, nego li pod nadzorstvom posebnega spremljevalca, katerega je v to svrhu postavilo županstvo in ga mora živinski gonjač plačati po za to določeni tarifi. Kot nočni čas določa, se čas od 6. ure zvečer do 6. ure zjutraj ter mora vsak živinski gonjač v tem času nameravan gon živine skozi kako omenjenih občin, predno še prestopi mejo te občine, naznaniti županstvu v svrhu, da mu preskrbi spremljevalca. Kot tarifa določa se do preklica 4 K za vsak posamezni gon, ne glede na število živali in na dolgost poti. Ta naredba, ki stopi takoj v veljavo, upira se na § 9 zakona z 17. januarja 1875, drž. zak. št. 8 v obrambi poljščine in se bodo morebitni prestopki po kazenskih določbah tega zakona, odnosno po cesarski naredbi z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96 z denarnimi globami, slučajno z zaporom kaznovali. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 10. junija 1910.

Zastrupljiva afera na Ruskem. V Peterburgu so zaprli zdravnika dr. Pačenko, ki je bil osumljen, da je zastrupil sina generala Buturlina. Sedaj je pa priznal zdravnika, da je zastrupil svoje pacijente že 20 let na željo dedičev proti visoki nagradi. Za časa kolere je dajal bolnikom strup kolere. V Rostoku je zastrupil bogatega trgovca, da se je lahko poročila vdova s svojim ljubčkom. Neki trgovec v Petrogradu ga je najel, naj mu zastrupi vse upnike. V zadnjem slučaju Buturlina ga je najel syak De Lassi, naj umori najprej mladega Buturlina, potem očeta milijonarja in v inozemstvu živečo mater Buturlin. S trupoma si je napravil velikansko bogastvo ta zdravnik.

Obsojen kaplan. Kaplan Konrad Hättlinger in župnik Klemens Hauer v Aspenu na Nižjem Avstrijskem sta se vedno prepirala. Župnik je slednjič dosegel, da je kaplan prestavljen v Gradec. Preden je pa ta odpotoval, se je šel zahvaliti župniku, s katerim sta se najprej prav dobro oklofala, dokler ga ni nabil tako, da je sedaj nezmožen za vsako delo. Kaplan je bil obsojen na 1 mesec težke ječe radi težke telesne poškodbe. Taka je ljubezen med „brati v Kristusu“.

„Oče naš.“ Novojška revija „Truth Seeker“ ima sledečo zanimivo vest: Molitev „Oče naš“, o kateri je vojvoda Wellington dejal, da mu že sama dokazuje božanski izvir krščanstva, je vzeta iz židovske zadušne in žalobne molitve „kadiša“. Ta molitev se glasi po prevodu kristjanskega duhovnika Ivana Gregorije, tako: „Oče naš, ki si v nebesih, bodi nam mističljiv, o gospod, naš bog; posvečeno bodi tvoje ime in tvoj spomin naj se slavi na zemlji in na nebu. Naj zavlada tvoje kraljestvo med nami zdaj in na večne čase. Naj svetniki odpuste vsem ljudem, karkoli so zagrešili. In ne vpeljaj nas v izkušnjava, ampak reši nas vsega zlega. Kajti tvoje je kraljestvo in gospodoval boš v slavi na veke vekov“. Enakost je torej res frapantna. Ta očenaš je tudi dobesedno v židovskem talmudu.

Loterijska srečka dne 11. junija t. l.
Gradec 5 60 89 12 85

Izborne so

Pekateto, to se priznava, a la tedaj, ako so pravilno pripravljene. Naroči si vsaka kuharica in gospodinja kuharsko knjigo, ki jo dobi zastonj pri Prvi kranjski tovarni testenin v Il. Bistrici. 72 3-3

Frano Omerca v Kranju prodaja dobre in po ceni železno in aparatersko blago, vrste kotie Maria Zell, orodje za obrt, gospodinjstvo in kmetijstvo, sveže seme, travnato, detelje, lucerne, in domače.

Zahvala.

Podpisani veliki kinematograf v Kranju naznanja tem potom, da je prekinil s svojimi predstavami čez poletne mesece do septembra. Obenem se tudi najprizračnejše zahvaljuje slav. občinstvu za izkazano mu zaupanje in mnogobrojni posej ter prosi iste blagonaklonjenosti tudi v jeseni.

158

„Na svidenje!“

Veliki kinematograf v Kranju.

3 zlati nauki!

I.
Kdor s „FLORIAN-om“ se krepča.
Zmeraj dober tek ima!

II.
Če želodec godrnja.

Pij „FLORIAN-a“, pa nehá!

III.
Ni otožen, ni bolan,

Ta, ki vživa

Postavno varovano.

Odda se lepa, velika 145
2-2
meblirana soba
v hiši šte. 26 v Kranju.

5500
notarsko over. izpričeval zdravnikov in
privatnikov dokazuje, da odstranjujejo

Kaiserjeve 58 24-13
prsne karamele
s tremi jolkami

kašelji

hripavost, zaslišenost, katar,
krčeviti in hripavi kašelji najbolje.
Zavoj 20 in 40 vin. :: Doza 60 vin.
Dobi se v lekarni v Trzinu.

Sprejmejo se za Gorenjsko

zmožni potniki

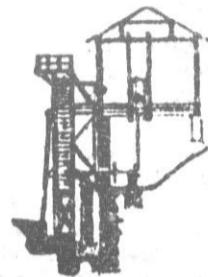
kateri naj bi obiskovali privatne stranke proti visoki proviziji.

Treba je tudi vložiti nekoliko kavcije.

Ponudbe naj se pošilja na šte. 32, poštno
ležečo, Kranj. 152 3-1

G. Tönnies

v Ljubljani 52-7
133

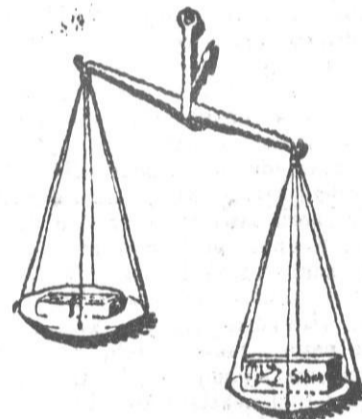

tovarna za stroje, železo in kovinolitvarna priporoča kot posebno žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine posebno za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Motorje za bencin in surovo olje, najcenejša gonilna sila.

Nikoli več!

ne menjam z mojim milom, odkar imam v rabi Bergmannove „Steckenpferd“-lijino mlečno milo (Znamka „Steckenpferd“) od tvrdke Bergmann in Ko., Tešin ob L., ker je edino to milo najbolj učinkovito vseh medicinskih mil proti solčnim pegam, kakor tudi v dosegu lepega, mehkega in nežnega tainta. Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah s parfimerijami i. t. d.

55 40-19

Na dobro kakovost,

ceno in težo

je treba paziti pri kupovanju in primerjaviti mila. Nobeno milo na svetu ne doseže

Schichtovega
mila

v vseh dobrih lasnostih, v čistosti, izdatnosti, mišabi in nizki ceni.

Dr. Emil Stare

naznanja, da je otvoril svojo

odvetniško pisarno

v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.

SINGER

šivalni stroji

za vse le mogoče šivalne namene.

Dobe se v vseh naših prodajalnah.

SINGER Co., akcijska družba
šivalnih strojev. 85 42-14

Podružnice povsod. Podružnice povsod.
Kranj št. 53, nasproti c. kr. pošte.

Lepo prenovljeno poslopje

že urejene in pripravljene za katerokoli trgovino, pripravno tudi za vinsko kupčijo, se v obljudenem kraju na Gorenjskem odda v najem.

Poleg tega je tudi 142 3-3

lepo stanovanje

na razpolago.

Več se izve v upravnistvu „Gorenjca“.

Popolnoma varno in najbolje naložite svoj denar v

Kmečki posojilnici v Ljubljani

nasproti Figovca :: v lastni hiši :: Dunajska cesta.)
Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po 4 1/2 %.

|| V kmečki posojilnici je naloženo
:: še nad 15 milijonov kron. :: ||

Rezervni sklad čez 800.000 kron.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov.
Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je 34 vpeljal hišne nabiralnike vlog. 26-12

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 49 52-20

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

prilporeča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Glinaste peči 147 52-1

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene prilporeča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža

Brata Eberl 212

črkoslikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja

Ljubljana Miklošičeve ulice 6, nasproti hot. „Union“

Ustanovljeno 1842. Telefon 154.

52-41

Josip Pogačnik v Radovljici

krojaški mojster

Odklikovan 1909 na razstavah v Londonu in v Parizu s prvim darilom: častno diplomo, velikim zlatim častnim križcem in veliko zlato kolajno.

pri roča cenježenemu občinstvu

svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in loyskih oblek ter ogrinjal.

Vedno bogata zaloga angleškega, francoškega in brnskega sukna. — Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in ceno ter se sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih sukenj

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela natančno po meri in izbranem kroju ter po želji naročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine, obenem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke, naroči si jih naj pri tej tvrdki in postal bo stalen naročnik. 82 52-15

209 52-48

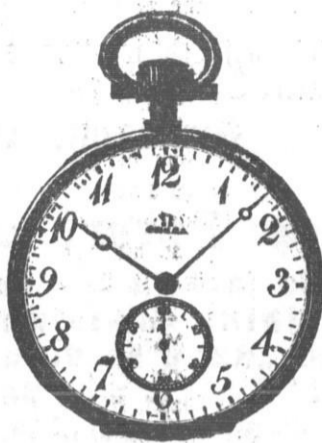
Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urarar v Kranju

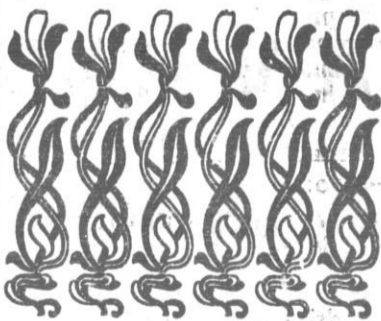
Ravnokar je izšel velik cenik z najlepšimi novostmi, katerega na željo pošiljam vsakomur brezplačno

Ustanovljeno leta 1885.

Vina

štajerska, dolenjska, goriška, vipavska, istrijska, dalmatinska, jamčeno pristna

ponuja po skrajno nizkih cenah

zadruga

282 52-29

Agro-Merkur

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Martinova cesta 20

Postajališče električne cestne

R. Lang

Martinova cesta 20

železnice pri šentpeterski cerkvi. 126-47

LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh osonah. Ogledaja, silke v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Specijaliteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

Modrool iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.

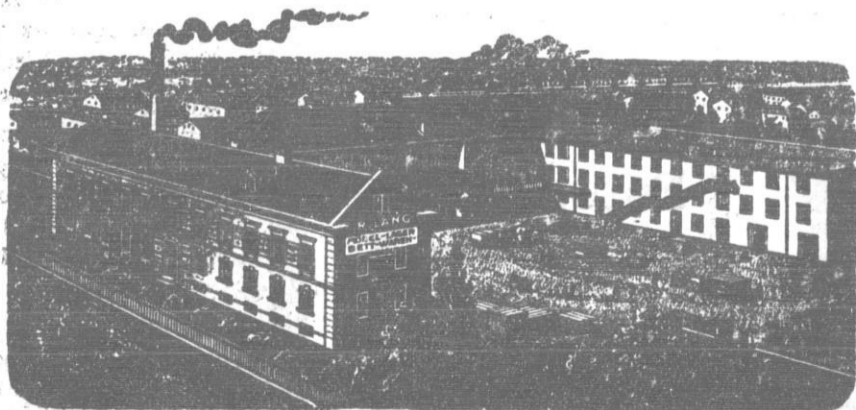
Za spalno sobo od 180 gl. naprej. Dizan z okraski.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, ob-šalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Specijaliteta v ne-vestnih balah. Veliki prostori, pri-tilno in v l. nad-stropju.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gl.

Kamnoseški izdelki iz marmorja za cerkvene in pohištvene oprave, spominki iz marmorja, granita ali sijenita, apno živo in ugašeno se dobi pri

Alojziju Vodniku Ljubljana
Kolodvorska
kamenarskem mojstru = ulica =

Konc. zobarski atelje
ni več v Kranju
od sedaj nadalje samo v
Ljubljani Stritarjeva
ulica 7.
Konc. zobotehnični atelje
O. Seydl

: Edini :
zobozdravniški
tehniški .: atelje
v Kranju dr. Edvard
Globočnik
v isti hiši, kjer je lekarna.

Umetni zobje se izgotove v enem dnevu, popravila v nekoliko urah, začasna popravila takoj. Vsa tehnična dela oskrbuje preizkušen zobotehnik, Solidno delo.
Ordinacije vsak dan, tudi ob nedeljah. 220 52-41

Pozor!

Izšla je knjižica „Cerkvene pristojbine ali štolnina“ z dodatkom „Kako se določa kongrua?“ Cena 30 vin.; po pošti 40 vin. Dobi se v fiskalni Iv. Pr. Lampreta v Kranju.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik
LJUBLJANA,
Slovenska ulica št. 4.
Stavbeno-umetno in konstrukcijsko kličavničarstvo.
Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.
Specijaliteta: 83 52-14
valjični zastori (Rollbalken).

Čitajte in priporočajte!

„Več luči!“ Poljudna zbirka prav potrebnih, poučnih in aktualnih spisov za slovensko ljudstvo. Izhaja periodično, najmanj štirikrat na leto.

1. snopič: **Cerkvene pristojbine ali štolnina** z dodatkom **Kako se določa kongrua?**
  2. snopič: **Kako naj sina oprostim vojaščine** in **druge važnejše določbe glede vojaške dolžnosti.**
  3. snopič: **HALLEYJEV KOMET (REPATICA)** S sliko! ali S sliko!
Ne bo nas še konec 19. maja 1910
- Cena vsakemu snopiču 30 v, s pošt. 40 v.
Dobiva se v založni tiskarni Iv. Pr. Lampret v Kranju ter v knjigarnah in trafikah.

75 26-15
Prva tovarna
TOKAJSKEGA KONJAKA
naznanja s tem p. občinstvu, da je njen destilat za mesto Kranj, Škofjo Loko in Trzin pri gosp.
F. Dolenzu v Kranju
depozitirala, ter ima izključno samoprodajo le tvrdka Dolenz. Steklenice za pokušnjo so po 40 vin. in se dobijo pri g. Dolenzu.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 %

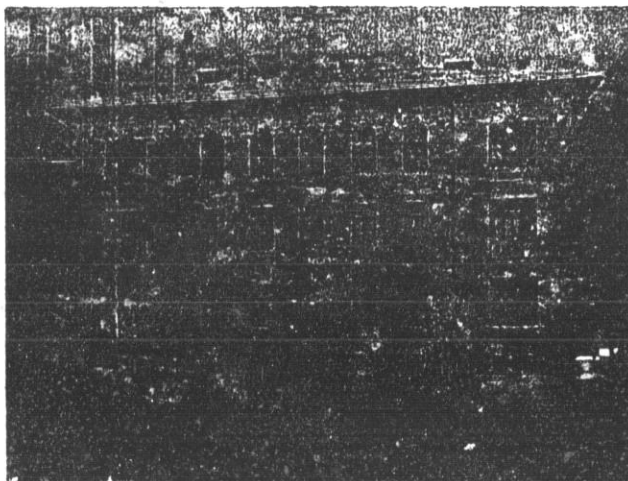
Rezervna zaklada
iznaša:
K 92.000

Denarni promet
v letu 1908:
K 5,000.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4%, ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6% :: Eskompitirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uraduje se v centrali in v podružnici

vsak dan
od 8.—12. ure dopoldne in od

2.—6. ure pop. izvzemši nedelje in praznike.

Poštno-branilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.